

כתובות קג-א

עניין: רבי אתי לביתיה

ספר חסידים סי' תתשכט

שם הגדולים מערכת גדולים

אות א' – ראב"ן

הדבור ואין כאן מקומו. רק זה אומר כי כמה שנים הייתי תמיה על מנהג ישראל שמתפללין בזה האר"ה אצל קברות הצדיקים ואין לקרות ק"ש או להתפלל תוך ד' אמות של מת או כבית הקברות כמ"ש בא"ח סי' ע"א ולהרמב"ם לא יצא אף בדיעבד. וכיוצא בזה הייתי תמיה על מ"ש בספר עמק המלך דאע"ה השלים מנין וכן על מעשה שעשה רבינו האר"י זצ"ל בכהכ"נ וכיוצא. עד שמצאתי בספר חסידים תתשכ"ט שכתב רבינו הקדוש היה נראה בבגדי חמודות שהיה לובש בשבת ולא בתכריכין ופוסט כ"ב מקידוש כי הצדיקים נקראים חיים ולא כשאר מתים שהם חפשים מן המצות עכ"ד. ובוה תנוח דעתנו בכל החקירות הנז' ויותר מהמה. ובוה אפשר לפרש מאי דאמרין פ' במה מדליקין [שבת ל. א] א"ר יוחנן מאי דכתיב במתים חפשי כיון שמת אדם נעשה חפשי מן התורה ומן המצות. וכבר כתיבנא בעניוחין בספרי הקטן פתח עינים על העין יעקב במאמר זה שם. אך לפי דרכנו עוד מילתא בפומאי והיתה לכאר. ונקדים מ"ש שהאבות מתפללים. וזה שרמו ר' יוחנן באומריו כיון שמת אדם דייקא אדם דעלמא לאפוקי חסיד כמ"ש מהרש"א אהיהא דגט פשוט.

ובשרה דמה ופרשה ועצמיה הכל גשרף לטהר טמאי מתים והמת תופס הכל (ג) יאמ חפצים המתים להתראות או ניתן רשות להתראות [ה] אע"פ שנקבר בתכריכי מתים יכולי להתראות לבניהם במלבוש באיזה מלבוש שרוצים פעם במלבוש שנקבר עמו ופעם במלבוש של קודם לכן [ו] ורבינו הקדוש היה נראה בבגדים חמודות שהיה לובש בשבת ולא בתכריכין [ז] להודיע שעדיין היה בתוקפו ופוסט את הרבים ידי חובתו בקידוש היום ולא כשאר המתים שהם חפשי מן המצות כי אם כחי [ח] בבגדים כמו שהיה לובש בחייו והצדיקים נקראים חיים אפי' במיתתם [ט] ופוסט בקידוש בני הבית [י].

גליוני הש"ס להגר"י ענגיל

וי"ל עוד כונת הס' חסידים דלדיקים צמיתתם קרוים חיים וכאלו הם צמייס עדיין ורק כאשר הם צעולס העליון פטורים מן המלות מפאת המקום כי לא נאמרו המלות צעולס העליון ומש"כ צירס לעוה"ז עדיין עליהם חיוב המלות כצמחלה כי צעוה"ז יש חיוב המלות לכל ישראל חי וגם הלדיק הרי חי הוא וע"כ כי אחי רבי לביתיה שפיר נחמי"ב או בקידוש וחי' יכול להוליא ג"כ וכבר דנו כזה לענין אליהו ואין להאריך.

בן יהוידע

י"ט. כל צי שמי אחי לביתיה. כ"ל צס"ד הטעם שפעה הש"ס מעלה זו לרבינו הקדוש, שיבא בגלוי בנופו ממש, ויבז על שלחנו כשאר בני אדם צעודס צמייס, מה שלא נעשה כזאת לשום לדיק צעולס, לא קודס ממנו ולא אחיו, היינו כי הש"ס אינו מקפח שכר כל צריה, ומינו שכל החכמים שבדורו השתדלו להתפלל צעוד שלא ימות, וענו עלמן צהענית, והרבו תפילות ותחנונים וצביה בקצוץ רב, מה שלא עשו צקום דור צמוהם, צעבור לדיק שבדור, ואע"פ שסוף דבר נלחו ארזלים את המלוקים, וגפער רבינו הקדוש, לא קפח הש"ס שכרם, ונתן רשות שיבא לביתו בגלוי בנוף ממש, כדי שצוה לא יהיה נפסק השפע שהיו בני דורו נשפעים צמייס צזכותו, כי ידוע דהלדיק צעודו צמייס נשפעים בני דורו על ידו, ואחר פצירתו נפסק אותו השפע, וזכו עיקר ההפסד של הדור צפצירת הלדיק, ולכך צוכין ומספדין על חסרון זה, מש"כ ענה שהוא צא לעוה"ז ויושב צין החיים, אינו נחשב שנסתלק מן העולם, ואז גם אותו השפע שהיו נשפעים ממנו צהיותו צמייס ממש, אינו מסתלק, וצוה יוכן הטעם שלא היה צא לביתו בגלוי אלא רק צליל צבת, מפני כי זמן השתלשלות השפע הוא צצבת, ומשם יוגקים כל ימות החול, וציאתו היתה לצורך דבר זה שלא יסתלק אותו השפע שהיה צא על ידו, ולכך היה עובה כן צליל צבת שהוא זמן ירידה השפע לעולם. ועוד כ"ל צס"ד הטעם שנעסית לו מעלה

רבי צדוק הכהן

ישראל קדושים אות ו' עמ' 64

ובן רבינו הקדוש שנק' כן בסחם כי נתייחד בתוקף הקדושה שאפשר להשיג בעוה"ז הי' ניצוץ יעאע"ה כידוע מראיוני"ל [ע' בס' יין המשוכר וזולתו] דע"כ אתי כל בי שמי לביה"י כמי"ש בכתובות [ק"ג סע"א] דני"כ לא מת והיינו שהוא הי' נשיא ופרנס הדור וכולל כל נפשות ידיו וכשהשלים נפשו כ"כ עד שיזכה לשם קדוש סתם היינו כשלא יגיע לו שום פנה עוד. וע"כ שהשלים גם נפשות כל דורו האחרים בו. ולפיכך